

Miljödepartementet

Via mejl:
m.remissvar@regeringskansliet.se
ida.edwertz@regeringskansliet.se

2020-02-28

Diarienum: M2019/02091/R

Remissvar avseende promemorian Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter

Miljödepartementet har remitterat promemorian "Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter", november 2019, och begärt att remissvaren inges senast den 28 februari 2020.

Nedan redovisas Förpacknings- och Tidningsinsamlingen ABs ("FTI") synpunkter på promemorian.

Om FTI

FTI tillhandahåller på dess ägares uppdrag insamlings- och återvinningssystem för förpackningar och tidningar med syfte att på ett miljö- och kostnadseffektivt sätt lösa producentansvaret för insamling av just förpackningar och tidningar över hela Sverige. Ägare till FTI är fem materialbolag; Svensk Plaståtervinning i Motala AB, Svenska Metallkretsen AB, RK Returkartong AB, Svensk Glasåtervinning AB och Pressretur AB. FTI har ett stort antal av Sveriges producenter anslutna till sitt system.

Näringslivet har, genom FTI, byggt upp ett insamlings- och återvinningssystem som ger samhället ökad resurseffektivitet och miljönytta genom hushållning med råvaror. FTI är fullt övertygat om att det helhetsansvar man tagit för både insamling och återvinning är en förutsättning för en resurseffektiv process där målet är materialåtervinning.

Generella synpunkter avseende reglering av förpackningar och producentansvar

Regelverkets begrepp och definitioner av en förpackning, återanvändbar förpackning och produkt måste förtydligas. Definitionerna i olika förordningar och föreskrifter korrelerar inte med varandra, som exempel kan nämnas den nya skatten för plastbärkassar/påsar enligt förordning (2016:1041) om plastbärkassar och förpackningsförordningen (2018:1462). Syftet med bestämmelserna om producentansvar avseende ansvar för förpackningar är bl.a. att tydliggöra hur förpackningen eller produkten ska sorteras och återvinnas efter bruk eller användning med syfte att öka återvinningen och återanvändningen av desamma. Detta syfte faller om regelverket inte är tydligt för alla led – d.v.s. producenter och konsumenter. Enligt FTI är ett exempel presentpapper och blomkrukor, där det inte är tydligt om eller när presentpapper och blomkrukor ska anses vara en förpackning eller inte. Ett

exempel är om två olika konsumenter köper en exakt likadan blomma. Den ena kunden tar ur blomman ur sin försäljningskruka och planterar om den och den andra ställer ner blomman med försäljningskrukan i en ytterkruka. Vad gäller? I det ena fallet är det en förpackning och i det andra en produkt. Producenterna vet inte om de har producentansvar eller inte i förevarande fall. Ett förtydligande av 26-28 §§ förordning om producentansvar för förpackningar efterfrågas med anledning av den gränsdragningsproblematik som ordalydelsen föranleder.

Samma synsätt gör sig gällande avseende vilka tömda förpackningar som ska bedömas som farligt avfall. Ovanstående önskvärda förtydliganden erfordras för att underlätta och därmed även öka mängden återvunna förpackningar. Ett förtydligande behövs eftersom det är av vikt för att det tidigare innehåll i förpackningen som klassificerats som farligt avfall ska kunna insamlas och återvinnas riskfritt.

Det behövs också tydligare regler för när avfall upphör att vara avfall. Det saknas fortfarande kriterier för när plast- och pappersförpackningar upphör att vara avfall. Det finns ett behov av tydliggörande för alla i kedjan – från producent, konsument och återvinnare – när ett material kan betraktas som ny råvara.

Enligt 41 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar ska märkning av förpackningar ske med uppgift om vilket förpackningsmaterial som använts. Märkning ska ske enligt kommissionens beslut (som uppräknas i paragrafen). Ett förtydligande är nödvändigt avseende om den märkning som ska göras enligt förevarande paragraf kommer underlätta inhämtande av de uppgifter som genom förslaget i aktuell promemoria kommer krävas av producenten att rapportera.

Märkning som underlättar för konsumenten att sortera rätt saknas fortfarande i lagstiftningen. FTI menar att rekommendationer på sådan märkning borde införas.

FTI önskar förtydligande avseende om även uppdelning av förpackningsslag konsumentförpackningar ska rapporteras av insamlingssystemen för insamlat förpackningsavfall.

Definitionen av vad som är en återanvändbar förpackning behöver klargöras, vilket även nämnts ovan och i tidigare remissvar från FTI. Det måste vara otvetydigt när en förpackning är en återanvändbar förpackning, en förpackning eller när en förpackning som återanvänds blir en produkt och därmed inte kommer att omfattas av producentansvaret för förpackningar. Det finns oklarheter i gällande lagstiftning. Sådana oklarheter är när en förpackning är återanvändbar och när den inte är det och därmed ska samlas in av insamlingssystem för förpackningar. FTI vill understryka att ett sådant tydliggörande är av stor vikt för

- konsumenten som ska sortera förpackningen,
- producenten som tillverkar förpackningen så den vet vilket system förpackningen ska omfattas av, och
- för insamlingssystemen så det är tydligt vem som ska bekosta insamlingen av systemet.

Det bör vara tre mål som står i fokus vid regelförändringar och regelförbättringar, vilka också är överensstämmande med ramdirektivet för avfall samt avfallstrappan som implementerats i miljöbalken. Dessa tre punkter bör vara

1. Fler förpackningar ska återvinnas och bli återvunnet material.
2. Det ska bli enklare för konsumenten att återvinna förpackningar.
3. Kraven för producenterna får inte bli för betungande utan måste kunna efterlevas på ett enkelt och tydligt sätt.

Tidsaspekten

FTI anser att de utökade rapporteringskraven kommer att innebära stora förändringar av processer och av de etablerade system som producenterna använder sig av idag avseende rapportering. Ändringarnas ikraftträdande är alldeles för knappa. En omställning enligt förslaget kommer inte hinna ske inom den tidsfrist som anges, d.v.s. att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2021 och innebär att rapportering enligt de nya reglerna kommer att ske 2022. Enligt Naturvårdsverkets förslag

till föreskrifter har man talat om ikraftträdande redan den 5 juli 2020. Detta är i likhet med ovan helt orimligt, eftersom de omställning enligt de nya reglerna inte kommer hinna ske till dess. Enligt framlagt förslag i promemorian ska samtliga producenter rapportera samtliga blandade material i en förpackning, vilket är en stor förändring som kommer kräva omfattande insatser av tillverkare av förpackningsmaterial, producenter och insamlingssystem. Det är FTI:s uppfattning att det kommer bli mycket svårt att hinna för producenterna att få detta på plats inom den tidsram som lagts fram. Kommer inte producenterna att hinna ställa om kan krav inte åligga insamlingsaktörerna att rapportera enligt det nya systemet eftersom man inte kommer att få korrekt rapportering av producenterna.

Synpunkter på förslag i promemorian

Avsnitt 2.10 s. 29

FTI efterfrågar förtydligande avseende vilka aktörer som avses med *de som driver ett insamlings-system*. Det är otydligt om skrivningen innebär ett krav på att alla tillståndspliktiga insamlingssystem ska hantera och återvinna återanvändbara förpackningar eller om det ska vara specifika system för olika förpackningar.

Avsnitt 8.5 s. 49 f.

Det utökade rapporteringskravet kommer att innebära väsentliga administrativa åtgärder för producenterna. Skyldigheten att rapportera i den omfattning som förslagen innebär kommer sannolikt leda till att producenterna får svårare att genomföra andra åtaganden såsom att arbeta aktivt med design av förpackningar för att öka återvinningsbarheten,.

Avsnitt 17.9, 73 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar

7 § 1 a-b förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar innehåller i dagsläget en definition av vad en konsumentförpackning är. Definitionen är inte tillfyllest och förtydligande erfordras.

I Naturvårdsverkets förslag till föreskrifter (NFS 2020:XX) om undantag från krav på separat insamling av matavfall har undantag för kommun intagits. Undantagen gäller från kraven i 15 a § avfallsförordningen (2011:927) om att kommuner ska tillhandahålla ett system för att från hushåll samla in matavfall som hushållen har separerat från annat avfall och att transportera bort det matavfallet skilt från annat avfall. Motsvarande undantag finns inte för de som ska tillhandahålla rikssystem för insamling av bl.a. förpackningar. Om undantag kan vara tillämpliga för de kommunala avfallshanteringen torde rimligen förutsättningarna vara samma för andra insamlingssystem avseende undantag.

Stockholm som ovan

FÖRPACKNINGS- OCH TIDNINGSINSAMLINGEN AB

Anette Löhn